

Styre/råd/utval	Møtedato	Saknr
Utval for plan teknikk og næring	23.09.2025	66/25
Kommunestyret	29.09.2025	61/25

Saksansvarleg: Eva Rismo

Arkiv: FA-K50, TI-&01

Arkivsaknr.: 25/11586

Fensfeltet - Fremtidig grønn mineralpark i Nome - alternativer for lokalisering

Kommunedirektørens innstilling:

1. Midt-Telemark kommune er positiv til lokalisering av framtidig mineralpark i Nome.
2. En lokalisering i området Nukedalen-Vindsås med adkomst via Dagsrud, vil være det beste alternativet både i forhold til naturmiljø og i forhold til pendleravstand og nærhet til vår kommune.

23.09.2025 Utval for plan teknikk og næring

Behandling:

Saken går ikke videre til kommunestyret som vist i saken, men ferdigbehandles i PTN og går som referatsak til kommunestyret. Dette for å overholde høringsfristen som er 25.09.2025.

Møtet ble hevet og det ble gitt en orientering i saken, ved kommunalsjef Frid Berge i Nome kommune. Orienteringen var identisk med presentasjonen som ble gitt til samfunnsutviklingsutvalget ved behandling av saken i Nome kommune den 28.08.25.

Møtet ble satt etter orienteringen.

Venstres medlem i utvalget, Frid Berge, bad om å fratre behandling grunnet inhabilitet j.f forvaltningsloven § 6 . Hun har som kommunalsjef i Nome opptrådd som kommunedirektør i behandling av saken som er på høring. Utvalget fant enstemmig at Frid Berge er inhabil i behandling av saken og det protokollføres at venstres medlem forlot møtet da møtet ble satt etter orientering ble gitt.

Det var dermed kun 6 medlemmer som behandlet saken.

Forslag:

Forslag fra Ellen Hagemann (R)

Tilegg til kommunedirektørens punkt 2.
- og Sørlandsbanen.

Forslag fra Espen Lydersen (MDG) til nytt punkt 3 som tillegg til kommunedirektørens innstilling.

3. Det er viktig for Midt-Telemark kommune at påvirkningen på vassdragene blir grundig utredet og vurdert videre i prosessen.

Forslag fra Kjell Arne Lunde (H)

1. Midt-Telemark kommune er positiv til lokalisering av framtidig mineralpark i Nome og heier på prosjektet

2. Vi ønsker ikke å begrense mulighetsrommet ved å peke på et spesifikt alternativ i nåværende høring. Viktig at Nome kommune lytter til utviklere og involverte aktører for hvilket område som lar seg realisere best mulig.

Avstemming:

Punkt 1. Forslaget fra Kjell Arne Lunde ble satt opp mot kommunedirektørens innstilling. Kjell Arne Lundes forslag ble vedtatt med utvalgsleders dobbeltstemme.

Punkt 2. Forslaget fra Lunde ble satt opp mot kommunedirektørens innstilling. Kommunedirektørens forslag ble vedtatt med 4 mot 2 stemmer som ble avgitt for Kjell Arne Lundes forslag.

Forslaget fra Hagemann til tillegg til punkt 2. ble enstemmig vedtatt.

Punkt 3. Forslaget fra Lydersen ble enstemmig vedtatt.

PTN- 66/25 Vedtak:

1. Midt-Telemark kommune er positiv til lokalisering av framtidig mineralpark i Nome og heier på prosjektet.

2. En lokalisering i området Nukedalen-Vindsås med adkomst via Dagsrud, vil være det beste alternativet både i forhold til naturmiljø og i forhold til pendleravstand og nærhet til vår kommune og Sørlandsbanen.

3. Det er viktig for Midt-Telemark kommune at påvirkningen på vassdragene blir grundig utredet og vurdert videre i prosessen.

Saksomtale:

Denne saken handler om valg av område for en fremtidig mineralpark for gruvedrift på Fensfeltet. Kommunestyret i Nome kommune har valgt ut fire aktuelle områder som skal utredes nærmere: Dagsrud, Nukedalen, Vindås og Bærevann og kommunestyret i Nome vedtok i sak 24/24 at:

Utredningene skal vurdere og gi en anbefaling til hvilket alternativ som best følger opp premissene om minst mulig negative konsekvenser og mest mulig positive ringvirkninger, samt

en løsning som totalt sett kommer hele Nome-samfunnet til gode. Anbefalingen skal også vurdere områdets industrielle attraktivitet for rettighetshaverne.

Kommunedirektøren i Nome kommune har engasjert uavhengige, eksterne rådgivere til å gjennomføre utredningene.

Rådgivergruppa har kommet med følgende anbefalinger (kort oppsummert):

- Fraråder videre arbeid med områdealternativ Dagsrud og Bærevann.
- Vurdere videre arbeid med en kombinasjon av Vindsås og Nukedalen.
- Redusere arealbehov ved å flytte industriområder som ikke er en del av gruveindustrien ut av tiltaksområdet.
- Undersøke andre aktuelle områder.
- Oppmuntre driftskonsept som reduserer arealbeslag og dermed miljøpåvirkning.
- Der er alltid en mulighet å velge 0-alternativet, altså ingen mineralpark i kommunen

Rettighetshaverne på Fensfeltet er tydelige på at Bærevann er det alternativet som er best i forhold til industriell attraktivitet.

Det er dermed en klar motsetning mellom rådgivergruppas anbefaling vedrørende Bærevann og rettighetshavernes ønsker.

Rådgivergruppas utredning gir ikke noe klart svar på hvilket alternativ som totalt sett kommer hele Nome-samfunnet best til gode. Kommunedirektøren i Nome har derfor supplert utredningene fra rådgivergruppa og rettighetshavernes innspill med egne vurderinger.

Hovedkonklusjonen i denne vurderingen er at kommunedirektøren mener at en framtidig gruvedrift i Nome kommune vil gi muligheter for vekst og utvikling. I hvilken grad man lykkes med dette vil bli vil være avhengig av hvordan kommunen planlegger for annen næringsutvikling, boligutvikling og sentrumsutvikling.

Kommunedirektøren i Nome erkjenner at det er umulig å unngå tap av natur ved så store inngrep. Tapet må vurderes mot nytteverdien av en mineralpark, både internasjonalt, nasjonalt og lokalt. Mulighet for lokal verdiskaping er helt sentralt.

I høringen vil det være nyttig både å få lokalsamfunnets tilbakemelding på de to alternativene, men også få signaler fra overordnede myndigheter om det i senere reguleringsplanprosess etter plan- og bygningsloven vil bli fremmet innsigelser mot alternativene.

Slik saken står nå mener kommunedirektøren i Nome at det vil være hensiktsmessig å legge ut på høring både det alternativet som har minst negative konsekvenser (kombinasjon av Vindsås og Nukedalen med atkomst via Dagsrud) og det området som vurderes av rettighetshaverne å være mest industrielt attraktivt (Bærevann) på høring.

VURDERING

Selv om mineralparken er lokalisert i Nome kommune vil regionen rundt kunne få både ringvirkninger og synergier av industrietableringen. Avgifter fra utvinning på Statens mineraler tilfaller Staten. Eiendomsskatt på mineralparken vil utgjøre en inntekt for Nome kommune.

Arbeidsplassvekst og ringvirkninger forventes til regionen, og særlig i underleverandørleddet. Regionen er regnet som et område på størrelse med Øst-Telemark, hvilket kan bety at regionen innbefatter Grenland.

Ringvirkningene vil ifølge bærekraftrapporten også komme regionen til gode. Ifølge Norges mineralstrategi har mineralene nasjonal betydning. Utredningene konkluderer derfor med at storsamfunnets interesser må ligge til grunn for eventuell mineralpark.

Kommunedirektøren kan ikke se at noen av alternativene får direkte negative konsekvenser for Midt-Telemark. De indirekte konsekvensen kan imidlertid bli store. Både som følge av arbeidsplassvekst innenfor bo og arbeidsmarkedsregionen og som følge av mulighet for etablering av industri og annet næringsliv i leverandørkjeden til gruvedriften. En stor vekst i arbeidsplasser i regionen vil kunne bety en ytterligere befolkningsvekst i Midt-Telemark.

Med bakgrunn av dette vil nok område 1. Nukedalen – Vindsås med atkomst via Dagsrud være best for Midt-Telemark med tanke på pendleravstand og nærhet til vår kommune. Område 2. Bærevann vil få adkomst fra Rv36 nedenfor Ulefoss og dermed dra tyngdepunktet i retning Grenland.

Uansett valg av område så vil ringvirkningene antagelig bli store for Midt-Telemark forutsatt at utbyggingen blir en realitet. Midt-Telemark heier på Nome kommune i dette prosjektet og håper at det vil bli realisert.

Vedlegg:

15.09.2025	Valg av alternativ for Fensfeltet grønn mineralpark - høring	1747200
15.09.2025	Valg av alternativ for Fensfeltet grønn mineralpark - høring - Nome kommune Samfunnsutviklingsutvalg 28.08.25	1747201
15.09.2025	Valg av alternativ for Fensfeltet grønn mineralpark - høring - Nome kommune Samfunnsutviklingsutvalg 28.08.25	1747202